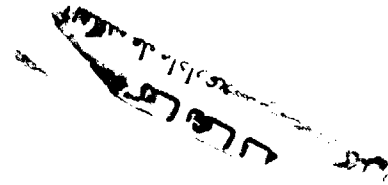


دانشگاه تهران
دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی



پایان نامه :
برای دریافت درجه فوق لیسانس در رشته مدیریت

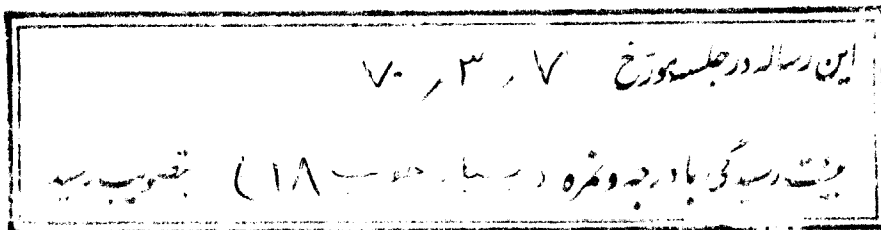
موضوع :
بررسی علل کمبود نقدینگی در شرکت‌های تحت پوشش سازمان صنایع ملی ایران

استاد راهنما :
آقای دکتر عباس صدیقی

اساتید مشاور :
آقای دکتر حسام الدین بیان آقای دکتر حسن میرزایی اهرنجانی

نگارش :
کیا نوش موسوی خلخالی

۱۳۶۹-۷۰



۹۰۷۶۷

" بنام خدا "

بسم الله

راهنمایی های بزرگواران ایشان ، چه در زمان تحصیل و
چه در دوران تنظیم این پژوهش ، تقدیم به استاد ارجمند
جناب آقای دکتر عباس صدقی و اساتید فرزانه آقایان دکتر
حسام الدین بیان و دکتر حسن میرزایی اهرنجانی .

به پاس

عشقی که بالندگی به ارمغان
دارد، تقدیم به همسر و مازال
کوچکم .

به پاس :

به پاس

زحمات و تلاش‌تان که هرگز
فرا موشم نخواهد شد، تقدیم
به پدر و مادر عزیزم .

محبت بی دریغی که هرگز
فروکش نمی‌کند، تقدیم
به خانم دکتر خوشبخت
و آقای عقیلی .

فهرست عناوین

صفحه	عنوان
	فصل اول : طرح تحقیق
۱	مقدمه
۶	هدف و علت انتخاب موضوع
۷	انگیزه انتخاب موضوع
۸	اهمیت موضوع
۱۰	فرضیه ها
۱۰	قلمرو تحقیق
۱۱	محدودیت های تحقیق
۱۲	تعریف واژه ها
۱۵	بررسی تحقیق دیگران در این زمینه
۱۶	روش تحقیق
۱۷	نحوه ارائه تحقیق
	فصل دوم : مدیریت وجوه نقد
۱۹	مقدمه
۲۳	نقدینگی و نقش آن
۲۷	چرا وجه نقد نگهداری می کنیم
۲۹	مزایای نقدینگی کافی
۳۱	مدیریت صندوق
۳۳	تمرکز عملیات بانکی
۳۶	کنترل وجوه نقد
۳۷	تنخواه گردان

۳۸	کنترل پرداختها
۴۴	مانده های جبران کنندگان کارمزد
۴۶	تعیین سطح مطلوب صندوق
۴۸	مدلهای مدیریت صندوق
۶۴	مدیریت حسابها و اسناد دریا فتنی
۷۲	بودجه بندی نقدی
۸۱	استفاده از نسبتهای مالی در تجزیه و تحلیل نقدینگی
۸۵	خلاصه فصل
	فصل سوم : سازمان صنایع ملی ایران و شرکتهای نمونه تحت پوشش
	مقدمه
۸۷	
۹۲	سازمان صنایع ملی ایران
۱۱۵	کارخانه ملی کبریت ۲۹ بهمن تبریز
۱۱۸	شرکت تولیدی و صنعتی چیلان (سهامی خاص)
۱۲۱	شرکت لابراتوارهای رازک (سهامی خاص)
	فصل چهارم : بررسی شاخصهای عمده فعالیت شرکتهای تحت پوشش
	مقدمه
۱۲۴	
۱۲۸	تحلیل عملکرد بازرگانی
۱۵۴	تحلیل عملکرد تولید
۱۷۹	تحلیل عملکرد پرسنلی
	فصل پنجم : تجزیه و تحلیل صورتهای مالی گروههای صنایع و شرکتهای نمونه
	مقدمه
۱۸۳	

صفحه

عنوان

۱۸۶

گروه صنایع سلولزی

۲۵۰

گروه صنایع دارویی

۲۸۲

گروه صنایع برق ولوازم خانگی

فصل ششم : نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۳۲۵

منابع و مآخذ

دارائیهای جاری محسوب میشود و به سرعت دارائیهای پولی قابل تبدیل به وجوه نقد نیست .

هرچند مفهوم " سرمایه در گردش " در حسابداری به نحو گسترده ای بکار برده می شود اما هیچ واحد تجاری تا کنون سرمایه در گردش را به ترتیب بالا دریافت یا پرداخت نکرده است . به همین دلیل بسیاری از سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان بیش از آنچه که به مبلغ سرمایه در گردش تأکید کنند اجزای تشکیل دهنده دارائیهای جاری و بدهیهای جاری را مورد توجه قرار می دهند یک واحد تجاری ممکن است در عین حال که زلحاظ سرمایه در گردش وضعیتی مطلوب دارد با کمبود جدی وجه نقد مواجه باشد با این وجود مبلغ سرمایه در گردش و نسبت سرمایه در گردش یا نسبت جاری به عنوان شاخص نقدینگی مالی یا توانایی مالی واحد تجاری در ایفای ب موقع تعهدات همواره مدنظر قرار می گیرد . دارائیهای پولی که به آن دارائیهای سریع یا دارائیهای قابل تبدیل به پول نیز اطلاق می گردد ، شامل موجودی نقد ، سرمایه گذاری موقت و حسابها و اسناد دریافتی می باشد . دارائیهای پولی را می توان به سرمایه وجه نقد تبدیل و از آن برای پرداخت تعهدات استفاده کرد .

حفظ نقدینگی کافی به منظور پرداخت به موقع تعهدات یکی از اهداف اغلب واحدهای تجاری است . حتی سازمانهای دولتی نیز ناگزیر از پرداخت به موقع صورت حسابها و تعهدات خود هستند و به نحوی به موضوع نقدینگی اهمیت می دهند . انجام تعهدات نقدی معمولاً آسان نیست زیرا سودآوری و نقدینگی الزاماً ، بطور هم جهت حرکت نمی کنند . مثلاً تعداد زیادی از واحدهای تولیدی - تجاری هنگامی که در مرحله سودآوری نسبتاً خوبی بوده اند با مشکلات عمده ای از لحاظ نقدینگی مواجه شده اند . در این گونه موارد معمولاً حسابهای بدهکاران موجودیهای در حساب افزایش مشکلات نقدینگی و کمبود وجه نقد را ایجاد می کنند .

در این تحقیق سعی بر آن است که گامی هر چند اندک برای بررسی مشکل علل کمبود

نقدینگی در شرکت‌های تولیدی تحت پوشش سازمان صنایع ملی ایران برداشته شود، زیرا واحدهای تولیدی و تجاری به‌مبالغ کافی وجوه نقد برای پرداخت حقوق و دستمزدهای خود، حسابهای پرداختی و سایر تعهدات نیاز دارند. یک واحد تجاری که نتواند تعهدات خود را بموقع پرداخت کند در مانده تعلق و ممکن است دچار ورشکستگی شود. بسیاری از واحدهای تجاری سودآور ممکن است در مواقع افزایش فروش، کاهش عرضه پول، افزایش ماشین‌آلات و غیره با کمبودهای جدی وجوه نقد مواجه شوند. چنین مواقعی است که مدیران با توجه فوق‌العاده بیشتری به مدیریت وجوه نقد و گردش نقد با یدبر خورد کنند.

در این راستا بر اساس شواهد زیر بنظرمی رسد که این تحقیق در سازمان صنایع ملی ایران صورت پذیرد زیرا سازمان صنایع ملی ایران در سال ۶۴ با گردهم آوری بیش از ۳۴۰ شرکت تولیدی و ۱۳۶ شرکت خدماتی تجاری و با وجود چیزی بیش از ۱۸۰ هزار نفر پرسنل، یکی از بزرگترین مجموعه‌های صنعتی و خدماتی کشور را تشکیل می‌دهد که می‌تواند بهترین جامعه آماری برای این تحقیق باشد زیرا هم بدلیل داشتن شرکت‌های بزرگ که دارای توانایی انجام کار در مقیاس بزرگ میباشند از قبیل قبول بیش از ۶ طرح عمرانی دولتی بزرگ و نیز پنج طرح بزرگ سرمایه‌گذاری بسیار بالا و همچنین انجام طرح‌های مهم که در قانون بودجه سال ۶۴ در طرح سازمان بعنوان طرح‌های مهم انقلاب برگزیده شد و نیز با در اختیار داشتن مالکیت بسیاری از شرکت‌های کوچک که عملیات آنها دقیقاً " مشابه با بخش خصوصی میباشند می‌تواند جامعه آماری مناسبی را در اختیار بگذارد.

در ضمن سیستمهای اطلاعات آماری سازمان بگونه‌ای طراحی شده است تا کارکنان اطلاعات بصورت سیستماتیک بین شرکت‌های تابعه با گروه‌های صنایع متنوع و سیستم مکانیزه متمرکز سازمان بصورت منظم و متقابل انجام پذیرد. فرمهای کامپیوتری اطلاعاتی تولید و پرسنل که مستقیماً " توسط شرکت‌های تحت پوشش تکمیل می‌شود. اظهارنامه‌های مالیاتی شرکت‌ها که در پایان ادوار مالی در

اختیار قرار میگیرد و گزارشات مربوط به عملیات بازرگانی خارجی که توسط بانک مرکزی (بر مبنای ثبت سفارش) ارائه می شود و نیز گزارش حسابرس و بازرسان قانونی برای ادوار مالی صحت اطلاعات موجود را تأیید میکنند که این مسئله نیز یکی از انگیزه های انتخاب سازمان صنایع ملی ایران بعنوان جامعه آماری گردید.

سازمان صنایع ملی ایران خود مشتمل بر ۵ معاونت و ۹ گروه صنایع تخصصی است که هر کدام با توجه به وظایف جداگانه ای که در سازمان عهده داری باشند مکمل حرکت کلی سازمان هستند. معاونتهای سازمان صنایع بشرح زیر عبارتند از:

۱- معاونت مالی

۲- معاونت بازرگانی

۳- معاونت طرح و برنامه

۴- معاونت اجرای طرحها

۵- معاونت اداری

گروههای تخصصی صنایع سازمان که مشتمل بر ۹ گروه به شرح زیر تقسیم شده است:

۱- گروه صنایع غذایی

۲- گروه صنایع نساجی و پوشاک

۳- گروه صنایع سلولزی و بسته بندی

۴- گروه صنایع کفش چرم

۵- گروه صنایع شیمیائی

۶- گروه صنایع دارویی

۷- گروه صنایع مصالح ساختمانی

۸- گروه صنایع برق و لوازم خانگی

۹- گروه سیمان

از بین گروههای فوق هما نگونه که در بخش روش تحقیق خوا هداً مد بصورت نمونه گیری تصادفی ساده سه گروه انتخاب گردیده اند که عبارتند از : گروههای صنایع سلولزی و بسته بندی و گروه صنایع دارویی و صنایع برق و لوازم خانگی که مجموعه تـرا زـ ما مه های شرکتها ی تا بعدا ین سه گروه که تحت پوشش سازمان صنایع ملی ایران قرار دارند مورد بررسی و مطالعه دقیق قرار گرفته که بمنظور خاص ترکـردن نمونـه برداری از این سه گروه نیز از هر کدام یک شرکت بصورت کاملاً تصادفی انتخاب گردیدند که در طی سالهای مورد بررسی این تحقیق کلیه ترا ز ما مه ها و صورتهای مالی و آمار تولید و دیگر مواردی که در فوق اشاره گردید و در جهت تکمیل اطلاعات یاری دهنده بودند استفاده بعمل آمد .

لازم به تذکر است که به غیر از موارد مذکور که در راستای ارائه این رساله استفاده گردیده جلسات متعددی نیز صرف موا حبه حضوری با مدیران و دست اندرکاران صنعت انجام شده که در تکمیل اطلاعات بدست آمده بسیار مؤثر بوده است .

هدف و علت انتخاب موضوع :

هدف از انتخاب موضوع مورد تحقیق سه دلیل عمده است که در زیر به شرح

مختصر آنها می پردازم :

۱- واحدهای تولیدی عمدتاً " بدلیل نداشتن ویانا قص بودن پیش بینی های بودجه ای خود قادر به استفاده مطلوب از منابع و امکانات موجود نبوده (این امر خود بر میگردد به مسئله مهم عدم وجود سیستمهای اطلاعاتی صحیح) و توانایی کافی جهت مقابله با تهدیدات و نوسانات محیطی را ندارند . لذا حساسیت این امر موجب گردید تا در مورد مدیریت سرمایه در گردش و بطور خاص مشکل کمبود نقدینگی به تحقیق بپردازم تا شاید گام کوچکی در راه شناخت این مشکل خصوصاً " در شرایط اقتصادی پس از انقلاب برداشته شود .

۲- با انجام این تحقیق می توان زمینه مساعی را فراهم نمود تا مدیران با توجه جدی به این مسئله تسهیلاتی را در جهت ایجاد و استمرار مدیریت مالی در سازمانها فراهم نمایند . زیرا در صورت عدم وجود یک سیستم مدیریت مالی صحیح این مشکل و امثال اینگونه مسائل کماکان در روند حیات یک سازمان ادامه پیدا خواهد کرد و موجبات ناهمگنی و عدم کارایی امور مالی را بطور یقین بدنبال خواهد داشت .

۳- با انجام این تحقیق دانشجویان رشته های مدیریت و حسابداری و نیز دست اندرکاران این دانش قادر خواهند بود تا با مشکلات عینی در رابطه با بخشی از مدیریت سرمایه در گردش یعنی داراییهای پولی آشنایی حاصل نمایند و پس از شناخت آن به رفع موانع و مشکلات موجود در سדרا خود بپردازند .

انگیزه انتخاب موضوع :

انگیزه اینجا نب از انتخاب چنین موضوعی برای تحقیق عبارتست از بررسی مشکلی که تقریباً " گریبا نگیرا کثرت صنایع ایران است و احساس نیاز زبه پیدا کردن راه حلی منطقی برای این معضل . زیرا بسیاری از شرکتهای از جمله تعداد زیادی از شرکتهای بزرگ تحت پوشش سازمان صنایع ملی ایران و همچنین تعداد زیادی از شرکتهای موجود در بخش خصوصی بعلت پائین بودن نقدینگی خود نتوانسته اند بموقع تعهدات خود را مانند پرداختهای سازمان تأمین اجتماعی ، پرداختهای مربوط به اقساط وام بانکی و پرداختهای خود به ادارات صنایع و دیگر جاها را پرداخت کنند و لذا با مشکلات بسیار عظیمی روبرو شدند که برخی از مواقع حاصل آن ورشکستگی و یا تعطیلی موقت آن صنایع بود .

دیگر اینکه همیشه در ذهن اینجا نب مسائلی بوده که اکنون در این تحقیق بصورت فرضیه عنوان نمودم تا شاید با اثبات آنها به علل کمبود نقدینگی پی ببرم و بتوانم از این طریق راه حل مناسبی را اتخاذ و پیشنهاد نمایم .

ضمناً " در مورد انتخاب دوره زمانی انجام این تحقیق نیز با این انگیزه انتخاب گردید که در سال ۶۴ دولت سیاستهای ارزی متفاوتی با سالهای گذشته را آغاز کرد و لذا در اینجا شاید بتوان تأثیرات این سیستم ارزی را تا حدودی در روند این صنایع بررسی نمود و همچنین قانون مالیاتها که در سال ۶۸ به تصویب رسید مسائلی را ایجاد نمود که خود میتواند انگیزه ای را برای نگارنده بوجود آورد .

اهمیت موضوع :

با توجه به اینکه در سالهای اخیر مسئله مدیریت مالی رشد چشمگیری داشته است و در کلیه کشورهای صنعتی و پیشرفته جهان نقش بسزایی را در هدف گذاریهای سازمان ایفا نموده است. لازم است در کشور عزیز ما، که در راه شکوفایی اقتصاد خود خصوصا " در دوران پس از جنگ میخواهد گام بردارد این مهم جای خود را باز نماید. در شرایط فعلی در حقیقت مدیریت مالی در سازمانها جایی بس اندک دارد و عملا " تمامی مدیران مالی وظایف رؤسای واحدها را انجام میدهند. با عنایت به اینکه داده فعالیت سازمانها و انجام طرحهای توسعه و پروژههای سرمایه ای نیازمبرم شرایط اقتصادی در حال رشد کشور ما را تشکیل میدهد لذا به همان نسبت نیز اهمیت مدیریت مالی خود را نمایان میسازد و به طبع مدیریت سرمایه در گردش نیز بعنوان بخش مهمی از مدیریت مالی خود نمایی میکند که در این راستا یکی از بزرگترین مشکلات سازمانهای ایران کمبود نقدینگی است.

یک مدیر مالی باید بزرگمطمئنی برای تجزیه و تحلیل در اختیار داشته باشد. تجزیه و تحلیل مالی برای تهیه کنندگان سرمایه شرکت (وام دهندگان و سرمایه گذاران) و همچنین خود سازمان لازم است. یک اعتبار دهنده اولین چیزی که برایش مهم است مسئله نقدینگی شرکت است. او ادعا میکند که در کوتاه مدت بهترین قضاوت برای توانایی پرداخت دیون یک سازمان مسئله تجزیه و تحلیل نقدینگی آن است یک سهامدار نیز از طرف دیگر این ادعا را در درآمدت میکند.

برطبق این نظر توانایی جریانهای نقدی میتواند برای سرویس دهی قروض شرکت (۱) در بلندمدت بسیا ر جالب باشد. (۲)

لذا باید برای رفع این مشکل ابتدا آ نرا ساخت و بد بررسی علل ایجاد این کمبود نقدینگی پرداخت. بمنظور درک اهمیت موضوع علاوه بر مطالب فوق که در تجزیه و

1. Cosh-flow

2. James C. Van Horn FUNDAMENTALS OF FINANCIAL MANAGEMENT. Prentice-Hall, 1971.

تحلیلها بسیار کارساز است این موضوع نیز لازم است گفته شود که اگر یک واحد تجاری یا تولیدی نتواند تعهدات خود را به موقع بپردازد ممکن است دچار ورشکستگی گردد و آن واحد را به دردهای جدی مبتلا سازد.

همانگونه که کمبودهای جدی در جوه نقد باعث دشواریهای بسیاری برای مدیران و سازمان میگردد با پدید آمدن زنگهداری بیش از حد لازم آن نیز اجتناب ورزید و به همین دلیل است که طرح ریزی و کنترل نیازمندیهای نقدی حائز اهمیت بسیاری خواهد بود. طرح ریزی وجوه نقد جزئی از وظیفه کل بودجه بندی است که با بودجه بندی نقدی مناسب مدیریت می تواند از پیش ترتیبات لازم را (مثلاً بمنظور اخذ وام) برای تأمین وجوه نقد لازم با پرداخت بموقع بدهیها بدهد و این در روند کلی حیات یک سازمان و همچنین در موفقیت عملیات آن اهمیت بسزایی دارد. یک واحد تجاری اگر در زمان لازم برای پرداخت دیون خود نتواند شرایط مناسب را مهیا کند در بسیاری از موارد که واحد مزبور دارای اعتبار باشد می تواند از طرحهای کوتاه مدت با بهره های بالا استفاده نماید که این نیز خود یکی از مشکلات است. زیرا دریافت وامهای با بهره بالا توان مالی سازمان را دچار بحران مینماید.

بنابراین دلایل معروض در فوق اهمیت چنین مسئله ای برای تحقیق با یدبراحتی آشکار شده باشد.

فرضیه‌ها :

- ۱- علت کمبود نقدینگی در سازمانها بالا بودن قیمت تمام شده کالای آماده فروش است .
- ۲- علت کمبود نقدینگی در سازمانها عدم در نظر گرفتن فاصله زمانی مناسب بین تحصیل درآمدها و وصول آن است .
- ۳- علت کمبود نقدینگی در سازمانها ضعف مدیران در طرح ریزی و بودجه بندی نقدی است . .

قلمرو تحقیق :

- الف - چهار رچوب زمانی : این تحقیق در طول ترم اول سال تحصیلی ۱۳۶۹-۷۰ انجام خواهد شد .
- در این تحقیق مشکلات کمبود نقدینگی در واحدهای تولیدی در مدت ۵ سال گذشته یعنی از شروع سال مالی ۱۳۶۴ لغایت پایان سال مالی ۱۳۶۸ بررسی و پیشنهادات لازم بمنظور حل این مشکل ارائه میگردد .
- ب - چهار رچوب مکانی : این تحقیق در رابطه با شرکتهای تحت پوشش سازمان صنایع ملی ایران خواهد بود که به صورت نمونه گیری تصادفی ساده از ۹ گروه صنایع در سازمان ۳ گروه که به ترتیب عبارتند از :
- ۱- گروه صنایع سلولزی و بسته بندی
 - ۲- گروه صنایع دارویی
 - ۳- گروه صنایع برق و لوازم خانگی
- انتخاب گردید که در هر گروه از صنایع نیز بطور تصادفی ۳ شرکت انتخاب شدند که از گروه صنایع سلولزی و بسته بندی شرکت ملی کبریت سازی ۲۹ بهمن تبریز (سهامی خاص) .

از گروه صنایع دارویی شرکت لابراتوارهای رازک (سهامی خاص)
و از گروه صنایع برق و لوازم خانگی شرکت تولیدی و صنعتی چیلان (سهامی خاص)
وابسته به گروه صنعتی زاگرس انتخاب گردیدند .

محدودیت‌های تحقیق :

خوشبختانه در رابطه با بدست آوری اطلاعات لازم برای این تحقیق مشکل خاصی وجود نداشت و تنها در رابطه با میزان ارزش‌تخصیصی برخی از شرکتها فاقد جدول سهمیه‌ریزی بودند .

تعریف واژه‌ها :

شاید در ابتدا لازم باشد به تعاریف پایه‌ای و مبنا پرداخت مانند تعریف حسابداری، مفاهیم و اصول مورد قبول و دوره مالی و غیره ولی اینگونه تعاریف در متون حسابداری به وفور یافت می‌گردد. لذا در اینجا سعی بر آن است که ابتدا حذف اصلی را میان حسابداری مالی و حسابداری مدیریت روشن نموده و سپس واژه‌های بکار رفته در تحقیق را بطور بسیار مختصر و خلاصه توضیح دهیم.

تعریف حسابداری و مالی و مدیریت: حسابداری معمولاً "به حسابداری مالی و حسابداری مدیریت تقسیم میشود و این تقسیم بندی دوگانه مبتنی بر ماهیت گزارشهای تهیه شده میباشد. حسابداری مدیریت برای تأمین نیازهای اطلاعاتی مدیران و مسئولان درون سازمان، طرحریزی شده و برای مسائل خاص، تصمیمات معین یا وضعیتهای ویژه اطلاعات لازم را تأمین می‌کند. اینگونه گزارشها تفضیلی است و ممکن است بدفعات در طی دوره مالی تهیه گردد. درحالیکه حسابداری مالی برای تأمین نیازهای اطلاعاتی گروههای خارج از سازمان مانند سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، مقامات مالیاتی و دیگران باشد. که در این گزارشها و اطلاعات اقلامی مانند سودخالص، سود هر سهم و نسبتهای مالی مورد استفاده مدیریت نیز قرار می‌گیرد.

حسابداری بهای تمام شده: حسابداری بهای تمام شده با فرآیند محاسبه بهای تمام شده محصولات یا فعالیتهای معین سروکار دارد و اطلاعات آن در تهیه گزارشهای داخلی و خارجی مورد استفاده قرار می‌گیرد حسابداری بهای تمام شده و معمولاً "به چهار فعالیت به شرح زیر تقسیم می‌شود.

۱- یافتن بهای تمام شده

۲- ثبت عوامل بهای تمام شده

۳- تجزیه و تحلیل بهای تمام شده

۴- گزارش بهای تمام شده

عواملی نیز بر میزان پیچیدگی سیستم حسابداری بهای تمام شده و حجم اطلاعات

فراهم شده توسط آن مؤثر می‌باشد که این عوامل از قبیل اندازه مؤسسه، نوع فرآیند تولید، تنوع محصولات تولیدی، طرز برخورد مدیریت با اطلاعات بهای تمام شده و دیگر متغیرهای خارجی است.

حسابداری قیمت تمام شده مبنای اطلاعاتی لازم را برای حسابداری مالی و حسابداری مدیریت فراهم می‌کند و به فعالیت‌های یافتن اقللام، ثبت، تجزیه و تحلیل گزارش بهای تمام شده تقسیم می‌گردد. از آنجا که اطلاعات حسابداری بهای تمام شده هم در حسابداری مالی و هم در حسابداری مدیریت به کار می‌رود بنا بر این می‌توان آنرا جزئی از هر دو طبقه حساب آورد.

سرمایه در گردش: ^(۱) سرمایه در گردش در واحدهای تجاری به عنوان مسازاد دارائیهای جاری بر بدهیهای جاری تعریف شده است. اگر کلیه دارائیهای جاری به مبلغ ارزش دفتری به وجه نقد تبدیل شود و کلیه بدهیهای جاری نیز به ارزش دفتری پرداخت یا تسویه گردد، سرمایه در گردش عبارت خواهد بود. از وجه نقدی که باقی میماند. مبلغ دارائیهای جاری و بدهیهای جاری و رابطه بین آنها (نسبت جاری) در حسابداری و تحلیل مالی بطور گستردهای به کار برده می‌شود و اغلب در قراردادهای مالی که بین واحد تجاری و اشخاص ثالث منعقد می‌گردد بجه عنوان یکی از عوامل با اهمیت در نظر گرفته می‌شود.

داراییهای پولی: ^(۲) دارائیهای پولی که به آن دارائیهای سریع ^(۳) یا دارائیهای قابل تبدیل به پول ^(۴) نیز اطلاق می‌گردد شامل موجودی نقد، سرمایه‌گذاریهای موقت ^(۵) و حسابها و اسناد دریافتی می‌باشد. دارائیهای پولی را می‌توان سریعاً "به وجه نقد تبدیل و از آن برای پرداخت تعهدات استفاده کرد.

-
1. Working Capital
 2. Monetary assets
 3. Quick assets
 4. Liqick assets
 5. Temprary investment

موجودی نقد: موجودی نقد مشتمل بر موجودیهای حسابهای جاری و پس انداز بانکی، اسکناس و سکه موجود در صندوق، حوالهها و چکهای قابل واریز به حسابهای بانکی و موجودیهای ارزی. اقلامی که بعضاً "به اشتباه جزء موجودی نقد منظور میشود (به جای مثلاً "پیش پرداخت هزینه) عبارتست از انواع تمبرو سفته. یا اقلامی که به جای حسابهای دریافتنی اشتباهاً "موجودی نقد منظور می شود عبارتست از چکهای مدت دار، چکهای برگشتی به علت کمبود موجودی یا رسیدهای کارکنان واحدهای تجاری برای وامهای جزیی. به عبارت دیگر

می توان گفت که در تعریف نقدینگی دو مشخصه لازم است.

۱- نیاز به زمان برای تبدیل دارائی به پول نیست.

۲- دارای ارزش مطمئنی است.

طرح ریزی و بودجه بندی وجوه نقد: یکی از ابزارهای مفید برای اعمال مدیریت بر وجوه نقد تهیه بودجه نقدی است. ضمن تهیه این بودجه، گردش وجوه نقد بطور کلی در دوره بودجه برآورد می شود. نقطه شروع این فرآیند معمولاً "برآورد وجوه نقد حاصل از عملیات است که از اصلاح رقم سودخالص بودجه شده به منظور خارج کردن اقلام غیر نقدی مانند استهلاک بدست می آید. ضمناً "کلید اقلام نقدی غیر عملیاتی نیز در بودجه نقدی منظور میگردد. نمونههایی از اینگونه اقلام غیر عملیاتی عبارتست از خرید و فروش زمین و تجهیزات فروش سهام و اوراق قرضه، با خرید سهام و از این دست. بودجه بندی سودخالص و گردش وجوه نقد ممکن است در یک دوره مالی اختلاف نسبتاً زیادی بایکدیگر داشته باشد. این اختلاف معمولاً به علت تغییر در میزان سرمایه در گردش و یا جریان وجوه نقد غیر عملیاتی ایجاد میگردد. بودجه نقدی سالانه برای اعمال مدیریت وجوه نقد، بلندمدت و احتمالاً غیر مفید محسوب می شود. بودجه های نقدی ماهانه، هفتگی و حتی روزانه ممکن است برای مقاصد و نیازهای اطلاعاتی مدیران مفیدتر باشد. دوره بودجه نقدی معمولاً "به نیازهای طرح ریزی، مشکلات و مسائل بالقوه گردش وجوه نقد